

ISAMAA LINE

Kohaliku omavalitsuse
volikogu valimised 2021

Võru linn

Isamaa valimisnimekiri
Võru linnas

**Esinumber
Tarmo
Piirmann:
Panustan,
et meie
inimesed
oleksid terved!**

ISAMAA

Aeg panustada inimestesse – rong pole veel läinud

Tarmo Piirmann
Isamaa Võru
esinumber

Seeses koroonajaaga räägitakse üha rohkem inimeste tervisest ja sellest, et tervis on kõige olulisem väärtus. Tervisest sõltub omavalitsuse ja laiemalt kogu riigi areng. Kui inimesed on haiged, pole loota arengut.

Võru linnas on asjad tervisega väga halvavad. Seda näitab ka praegune koroonaaeg. Koroonavastu võtmine on Eestis üks madalamaid, ja seda just kõige ohustatuma elanikkonna grupi – eakate inimeste hulgas.

Terviseamet andmetel on nii Võrumaal kui Võru linnas üle 70-aastaste inimeste vaktsineeritus koroonavastu vaid 74 protsenti. See on üks madalamaid tasemeid Eestis, tahapoole jäävad veel Ida-Virumaa, Harjumaa ja Valgamaa. Hiiu maal on vastav vaktsineerituse tase 90 protsenti. Pole ime, et Hiiu maal on koroonaga nakatumisi ligi 10 korda vähem ja surmajuhtumid praktiliselt puuduvad.

Pärast haldusreformi, kui kaotati maavalitsused, kannab maakonnakeskuse omavalitsus vastutust terve maakonna eest. Võrumaa puhul on see Võru linn. Võru linna tegematajätised mõjutavad paratamatult tervet maakonda.

Kala hakkab mädanema peast ja Võru linna terviseprobleemid on seotud puudujääkidega linna juhtimises. Nii nagu märgib Tervise Arengu Instituut, on kohalikul omavalitsusel kande roll tervist toetava elukeskkonna kujundamisel: kohalik pilk on kõige lähemal abivajadusele ja valdkonnaülestele asjaoludele, mis aitavad probleemseid teemasid kaardistada.

Mis siis on Võru linnas tervisega valesti? Vastuse sellele küsimusele peaks andma linna terviseprofiil, aga seda pole viimased 8 aastat uuendatud. Võru linnas valmis viimane terviseprofiil 9 aastat tagasi, kui abilinnapea oli Tarmo Piirmann. Anti Allase linna peaks oleku ajal on linna arengu jaoks kõige olulisemad – tervise küsimused unarusse jätud. Tervise Arengu Instituudi info kohaselt on Võru linnas 2012. aastal valminud terviseprofiil praeguseks vananenud.

Tervise- ja heaolu profiil on väga oluline, sest see kaardistab kõige olulisemad probleemid, pärast mida on võimalik hakata lahendusi otsima. Terviseprofiili eesmärk on anda omavalitsusele ülevaade elanike heaolust ning seda mõjutavatest teguritest, võimaldades selgel strateegilisel alusel luua elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetavat elukeskkonda. Tegemist on valdkonnaülese analüüsivahendiga, mis aitab eesmärgipõhi-

selt ja tõhusalt planeerida elanike tervise ja heaolu edendamist ning riskikäitumise ennetamist.

Tervise- ja heaoluprofiil kui analüüsivahend annab Tervise Arengu Instituudi hinnangul väärtusliku sisendi omavalitsuste arendustegevustesse, tervise-edendusse ning hoiab tegevused suunatuna just nendes valdkondades, mis konkreetsetes piirkonnas on murekohaks – just seetõttu on profiili koostamine omavalitsuse tasandil oluline.

„Profiili täitmise protsess koosneb kolmest etapist,“ loetleb neid TAI paikkonna ja töökohtade valdkonna vanemspetsialist Sigrīd Tammiste. „Nendeks on ettevalmistav periood ehk meeskondade loomine koos tegevuse planeerimisega, siis e-profiili täitmine ning lõpuks ka reaalse tegevuskava koostamine koos eelarvega. Kõikidel omavalitsustel on võimalik saada profiili arendajalt individuaalset nõustamist kogu profiili protsessi vältel ja kaasata Sotsiaalkindlustusametist omavalitsuste nõustamisel konsultante. Terviseprofiiliga on liidetud Sotsiaalkindlustusameti laste ja perede heaolu indikaatorid.“

Nagu öeldud, on Võru linnas see kõik tegemata jäänud ning see mõjutab negatiivselt tervet Võru maakonda.

Võru maakonna terviseprofiil – olukord on murettekitav

Olukorras, kus Võru linn pole suutnud viimase 8 aasta jooksul terviseprofiili uuendada, võimaldab heita pilgu inimeste tervisele maakonna heaoluprofiil, mis valmis enne koroonat 2019. aastal.

Maakonna heaoluprofiili kohaselt on pilt vägagi nukker: maakonna elanike arv vähenes järgmise paarikümne aastaga 31 protsenti ehk kolmandiku võrra. Praeguse veidi enam kui 30 tuhande pealt langeb maakonna elanike arv ligi 20 tuhande peale.

Võrumaa keskseks probleemiks on madal tervena elatud aastate arv. Kui Eestis on meeste puhul tervena elatud aastate arv

keskmiselt 54 aastat ja naistel 59 aastat, siis Võrumaal on vastavad numbrid 48 ja 49 aastat. Eesti keskmisest jääb Võrumaal tervena elatud aastate arv maha meestel 6 ja naistel 10 aastat. Olukord on murettekitav, kui arvestada, et Euroopa Liidu keskmisest jääb Võrumaa inimeste tervelt elatud aastate arv maha 15 aastat.

Maakonna heaoluprofiilist võib lugeda

Anti Allase linna peaks oleku ajal on linna arengu jaoks kõige olulisemad – tervise küsimused unarusse jätud. Tervise Arengu Instituudi info kohaselt on Võru linnas 2012. aastal valminud terviseprofiil praeguseks vananenud.

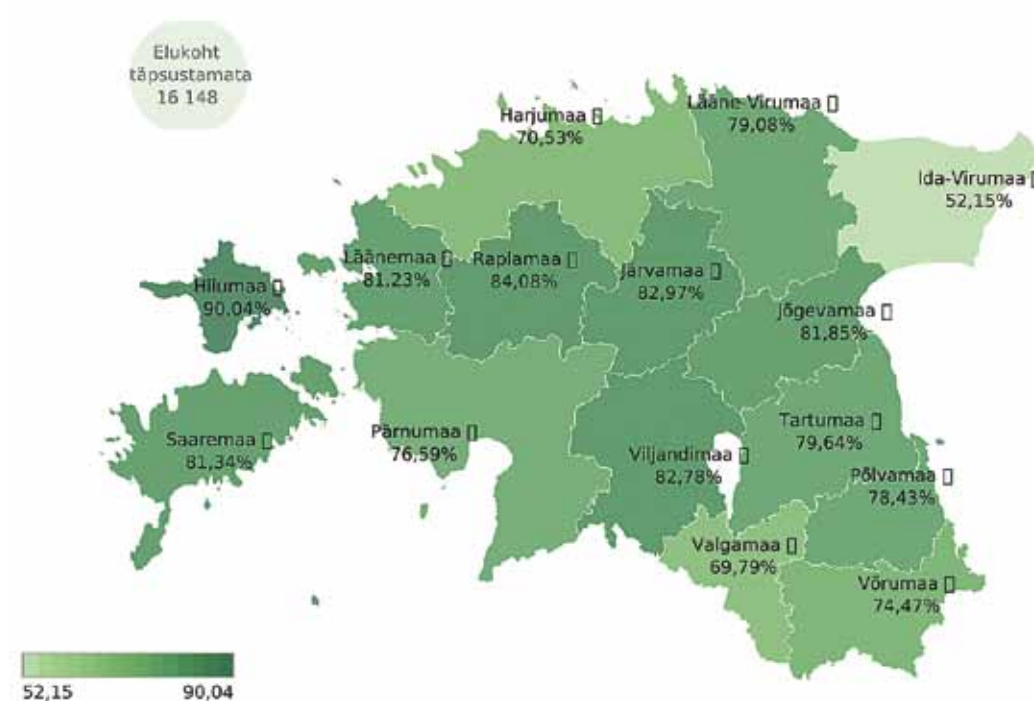
järgmist: Võru maakonna elanike tervise seisund on võrreldes Eesti keskmisega halvem, oodatav eluiga sünnimomendil on keskmiselt 78 aastat (naistel 83 ning meestel 73, 2016/2017 andmed), kuid tervena elatakse neist mõlema soo esindajate hulgas vaid 48 aastat. Just tervena elatud aas-

tad on need, mis lisavad elueale kvaliteeti, kuna võtavad arvesse hea ja halva tervise levimuse erinevas vanuses inimestel ning peegeldavad piiranguteta elada jäänud aastaid. Olukorra muutmiseks on seatud Võru maakonna arengustrateegia eesmärgiks tervena elatud eluea pikenedamine (meie inimele elab kaua ja tervena).

Tervena elatud aastate arv mõjutab otseselt inimeste sissetulekuid, sest haigena pole võimalik tööd teha. Võrumaa heaoluprofiili kohaselt elas 2017. aastal Võru maakonnas ligi 15 protsenti inimestest materiaalses ilmajäetuses ning ligi 7 protsenti sügavas ilmajäetuses (keskmine näitaja Eestis on mõlemas kategoorias ligi 3 protsendi punkti madalam).

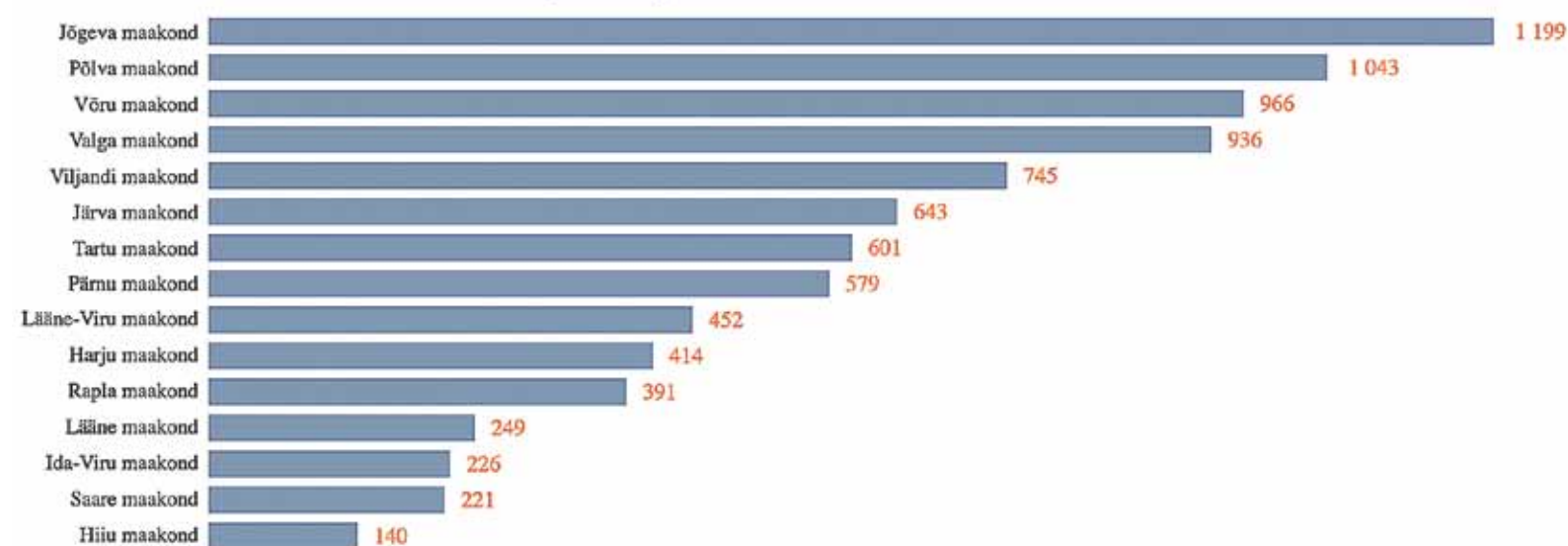
Ilmajäetus väljendub selles, et inimesed jäävad hätta vastavalt kolme või nelja komponendiga järgnevatest: eluasemega seotud kulude tasumine, kodu soojana hoidmine, ettenägematute kulutuste tegemine, kvaliteetsete valgurikaste toitainete (liha, kala) söömine, nädalase puhkuse võimaldamine kodust eemal, neil ei pruugi olla

Vaktsineerimise kaart

Üle 70-aastaste vaktsineeritus Eestis, 25. septembri seisuga 2021. Allikas: Terviseamet

Viimase 14 päeva haigestumus 100 tuhande elaniku kohta maakonniti

Koroonahaigestumus maakonniti, 25. septembri seisuga 2021. Allikas: Terviseamet

autot, pesumasinat, värvitelerit või telefoni. Igasugune sotsiaalne tõrjutus on taunitav, sest inimese enda kõrval on kaotajaks ka ühiskond ja selle areng.

Võru maakonna erivajadustega inimeste osatähtsus rahvastikus on 22 protsenti, mis on kaks korda kõrgem kui Eesti keskmine (11 protsenti).

Tervise Arengu Instituudi tervise ja heaolu ülevaatest 2018 selgub, et Võru maakonnas on 16-74-aastaste Eesti inimeste hulgas ülekaalulisi või rasvunud kokku 61,5 protsenti (Eesti üks halvim näitaja). Ülekaalu põhjustavaks teguriks on ebatervisliku ja tasakaalustamata toidu söömine. Võru maakonna inimestest tarbib vaid 4 protsenti piisavas koguses juur- ja puuvilju.

Lihtsasse keelde panduna: kui inimene kaotab tervise, kaotab ta suure tõenäosusega töö ning sotsiaalse staatuse. Ta ei suuda enam korralikult toituda ega enda eest hoolitseda. Kokkuvõttes on see kaotus ja täiendav koorem tervele piirkonnale.

Maakonna heoluprofiil juhib eraldi tähelepanu inimeste vaimsele tervisele. Töö ja eneseteostuse puudumine või selle kao-

tamine kahjustab vaimset tervist. Kõige levinum vaimse tervise häire on depressioon. Depressiooni hinnanguline levimus Eestis on 5,6 protsenti. Tervise Arengu Instituudi avaldatud andmete kohaselt on depressiooni sümptomeid esinenud ligi 22 protsendil Võru maakonna naistel ja 8 protsendil meestel.

Elanike vaimne tervis mõjutab oluliselt kohaliku elu arenguvõimekust, sest vaimse tervise probleemidega inimeste töövõime ja valmisolek kogukonda panustada on oluliselt madalam.

Nagu juba öeldud, hakkab kala mädanema peast ja kõik saab alguse terviseprofiilist, mida Võru linnas pole uuendatud viimased 9 aastat, kuna seda pole peetud piisavalt vajalikuks. Võru linnas ei väärtustata kõige olulisemat väärtust - inimeste tervist.

Rong pole siiski veel läinud ja olukorda on võimalik parandada ning muuta. Selleks tuleb Võru linna volikogusse valida inimesed, kes on reaalselt huvitatud inimeste tervisest ja sellega nii linna kui kogu maakonna arengust.

PROGRAMM

Mille eest seisab Isamaa Võru linnas:

1. Roheluse, parkide säilitamine.
2. Linn võtab kõnniteede hoolduse enda kanda.
3. Linn võtab elanike prügimajanduse enda kanda.
4. Pensionäridele elamiskulude tõusu hüvitis 150 eurot.
5. Igasse elamupiirkonda laste mänguväljak 4 aasta jooksul.
6. Lasteaiad korda.
7. Lasteaiad vabastada kohatasust.
8. Huvikoolid vabastada õppemaksust.
9. Linnaelanike kaasamine otsustesse ka tegelikult, mitte ainult sõnades.
10. Rakendada rohkem hooldusperede toetussüsteemi – Eestis on 800 vanemateta last.
11. Tervise kupong soovijatele (Spordihall, Kubija).
12. Rakenduslik kõrgharidus Võrumaale tagasi.
13. Hooldajatoetuse taastamine – 50 eurot.
14. Tartusse Maarjamõisa peatus Võru bussidele.
15. Puuetega inimeste probleemide kiire lahendamine.

Isamaa erakonna olulisemad saavutused Võru linnas

Isamaa erakond on Võrus aastate jooksul unistanud paremast elukeskkonnast ja inimeste suuremast heolust. Sellest annavad tunnistust tehtud tööd, mille puhul Isamaa erakond on olnud idee algatajaks, eestvedajaks või kaasa aitajaks.

1. Inimeste toimetulek

Võru endine abilinnapea Tarmo Piirmann võttis ametisse asudes südameasjaks laste perede toimetuleku. Võru erivajadustega laste vanematele kehtestatud hooldajatoetus on praeguseni kõrgeim Eestis. Lisaks käivitati lasteaedades tugiisiku süsteem, mis pandi ka aktiivselt tööle. Isiklikud abistajad hakkasid vajadusel külastama vanureid üle kahe korra nädalas.

2. Koolid korda

Isamaa regionaalministri Siim Kiisleri eestvõttel eraldati Võru Kreutzwaldi Kooli kordategemise 2,8 miljonit eurot. Kooli põhjalik kapitaalremont sai valmis 2014. aastal.

Isamaa haridusministri Jaak Aaviksoo eestvõttel eraldati Võru Gümnaasiumi hoone remondiks 5 miljonit eurot. Tegemist on ajaloolise majaga, kus alustas oma tegevust Eesti kooliuuendaja Johannes Käis. Praeguseks on kõik Võru linna koolid korda saanud.

3. Ettevõtluse võimaluste arendamine

Isamaa erakonnast tuule tiibadesse saanud endine Võru maavanem ja linnapea Ülo Tulik võttis oma südameasjaks Võruki- vi tööstuspargi arendamise. Tema tegevust

jätkas Isamaa Võru piirkonna pikaaegne juht, Võru endine abilinnapea ja maavanem Andres Kõiv. Isamaa nimekirjas on kandideerinud uute tehnoloogiate arendaja Raul Sõmer. Võrukivi tööstuspark on valmis vastu võtma ettevõtjaid. Ettevalmistused on tehtud Võrusoo tööstuspargi rajamiseks.

4. Võru kirikule uus katus ja renoveeritud uksed

Võru Katariina kirik oli aastaid kurikuulus tilkiva katuse poolest. Sellest räägiti, aga siis keerati selg. Kiriku ja selle katuse võttis aga oma südameasjaks Isamaa Võru piirkonna pikaaegne eestvedaja Hasso Ploomipuu. Praeguseks on kirik saanud nii uue katuse kui renoveeritud uksed.

5. Uus tänavavalgustus

Isamaa ridades kandideerinud elektrik Elger Juhkam seadis kümme aastat tagasi eesmärgiks Võru uue LED-tehno-

loogial põhineva tänavavalgustuse toomise. Isamaa osalusel osales Võru linn projektis, millega linna rajati esimene kaasaegne tänavavalgustuse süsteem Eestis.

6. Uus politseimaja

Isamaa poliitikute eestvõttel leiti raha ja võimalused Võru uue politseimaja rajamiseks. Enne seda oli politseimaja pikalt kavas, aga see oli jäänud ainult jutuks.

7. Kunstmuruga jalgpalliväljak

Isamaa tegi kümme aastat tagasi esimesena ettepaneku kunstmuruga jalgpalliväljaku rajamiseks Võru. Täna on see väljak Kreutzwaldi Kooli juures valmis.

8. Riigikaitse toetamine

Paljuski tänu Isamaa erakonnale on Võrus tegutsenud ja jätkab tegutsemist 2. jala-

väebrigadi Kuperjanovi pataljon. See on aidanud Võrus luua hästi tasustatud töökohti ning pakkuda väeosale tugiteenuseid.

9. Veekeskuse, jää- ja tennisehalli rajamine

Võru veekeskuse rajamisest Tamula äärde ja Kagakeskuse juurde pole asja saanud. Isamaa eestvõttel hakati uut keskust planeerima Maksimarket juurde ning see plaan hakkab vedu võtma. Vähemasti võib praeguse seisuga öelda, et kopp on masse löödud.

10. Uued lennukad ideed

Isamaa on Võrus unistanud raudteeliikluse taastamisest ning lennujaama mahekeskuse rajamisest. Need unistused pole veel täitunud, aga nagu öeldakse, kui ei unista, siis ei juhtugi midagi. Unistustel on aga kombeks enamasti täituda.

Isamaa haridusministri Jaak Aaviksoo eestvõttel eraldati Võru Gümnaasiumi hoone remondiks 5 miljonit eurot. Foto: erakogu

Tarmo Piirmann – kurja kangutaja

Irja
Tähismaa

Võru linnavalitsuste ajaloos ei ole ilmselt kunagi olnud teist sellist volikogu liiget, kes oleks volikogu istungitel nii palju teravaid küsimusi esitanud ning nende esitamise pärast nii palju söimata saanud kui Tarmo Piirmann. Vähemasti mina teist sellist ei tea. Kui teised volinikud ka vahepeal midagi pärida söandavad, siis ühel hetkel löövad ikka Anti Allase kõmiseva kõuehääle ees põnnama ning väristavad sabatutti. Tarmo mitte. Alati, kui olen ajakirjanikuna volikogu tööd kajastamas käinud, on Tarmol parajasti mõni arupärimine või kellegi õiguste jalule seadmine käsil.

Ka me kokkusaamise päeval on ta just värskest volikogus nii volikogu esimehe Ülo Tuliku kui linnaeapi Anti Allase poolt läbi söimatud. Mille muu kui küsimuste küsimise pärast! Ta julges nimelt küsida, miks on vaja Võru riigigümnaasiumile uut 250 000 eurot maksvat väljasõitu rajada ettevõtja maale. Tarmol oli septembris sünnipäev, tal täitus 47 eluaastat, ning volikogu esimees Tulik pressis pärast tema õnnitlemist vihaselt läbi hammaste: „Arvesta, Tarmo, sellega, et sa pead siin linnas ka pärast valimisi edasi elama!”

Legendaarse söimaja kuulsusega linnaeapi Allas jälle tuli Tarmoga vestlema tol hetkel, kui ta koos teiste volinikega söimata saamist arutas. Et kas volikogu liige ei tohigi siis enam volikogu istungil küsimuse küsida? Aga kuus ta siis oma valijate ja üldse linnarahva huve kaitseb? Pelgalt kaasakoo- gutamisest ju midagi ei muutu. Allast küsimuste küsimise õigus muidugi mõista ei huvitanud mitte üks põrm, tema asus kohe Tarmo kallal võtma, et miks too teda kogu

Tarmo oma Võrus Koidula tänaval asuva lapsepõlvkodu juures, mida jagas koos ema-isa ning kaheksa õe-vennaga.

aeg negatiivses valguses kajastab. „Mul on vot niisugune patakas Lõunaestlase artikleid välja prinditud!” karjus linnaeapi vihaselt, näidates käega, kui suur patakas see tal välja prinditud on. Meenutades seejuures Õnne tänava Ülot, kes samuti interneti välja printida armastas. Kui Tarmo huvi tundis, et mida Allas tolle patakaga siis pihta kavatseb hakata, vastanud Allas, et tahab kirjutada raamatu. Millest täpselt, jäi selgusetuks.

Käime Tarmoga läbi need Võru linna valukohad, mis tal kõige enam südamel. Alustuseks sõidame Roosi tänava staadioni taha, mis meenutab prügimäge. Muidu kaunil maastikul leavad kivikuhilad ning eterniidi hunnikud. Kõrval elumajad, mille omanikud arusaadavalt ei taha elada prügimäe kõr-

val, aga mis teha. Võru linnavalitsus arvab, et kõik on kõige paremas korras ning laseb prügimäel üha kasvada.

Edasi suundume Tamula randa, kus annaks Tarmo arvates samuti väga palju ära teha. „See on ju ometi Võru linna visiitkaart,” ütleb Tarmo. Kuid mis teha! Praeguse edeva loomuga linnaeapi arvates on visiitkaart tema ise ning promenaadi eest hoolitsemise asemel hoolitseb ta selle eest, et ise kõikvõimalikel kassi ristsetel promeneerida saaks. Mida rohkem, seda uhkem.

Kuid jah, ega Anti olegi ju Võru poiss, Võru ei saagi tal südamel olla. Mäletan, kui tegin taga kunagi lugu Võrumaa Teatajasse – kui ta esimest korda linnaeapi kandidaatsis. Anti tunnistas siis ausalt, et elab tege- likult Rõuges, toona ta seda ei häbenenud,

ning et Võru korter on tal lihtsalt selleks, et seal häda tulles ööbida.

Tarmo viib mind aga järgmiseks oma lapsepõlvkodu juurde. See vana armas puumaja asub Võrus Koidula tänaval. Kõrval auklikud teed. On sahitatud, et nad on meelega auklikuks jäetud – Anti kättemaks Tarmole tüütute küsimuste esitamise eest. Tarmo räägib, et tolle majakese kinkis ta emale ja isale tema kingsepast vanaisa ning seal möödus Tarmo ja ta kaheksa õe-venna lapsepõlv. Algul kahte toakest omavahel jagades ning hiljem juba kogu majas. Praegu toimetab Tarmo Kreutzwaldi tänaval ning pole päeva, mil teda Võrus ringi liikumas poleks näha.

(Järgneb lk 6)

Võrus Roosi tänaval on küll prügi maha panemist keelav silt, kuid linnavalitsus on sinna lasknud tekkida kivikuhilatest ning eterniidi- hunnikutest koosneva prügimäe.

Tarmo näitab parklat Okasroosikese lasteaia ees, mille Anti Allas korda lubas teha, aga tegemata jättis. Ka lasteaia ise lubati korda teha, aga jäeti tegemata.

Võru linna valimisnimekiri

147 Tarmo Piirmann

148 Tiina Saarniit

149 Gregori Zerel

150 Eva Kuks

151 Timo Tammik

152 Irja Tähismaa

153 Marti Rammul

154 Maris Sikk

155 Urmas Peegel

156 Romert Rehe

157 Nele Ploomipuu

158 Marko Eiche

159 Iris Haiba

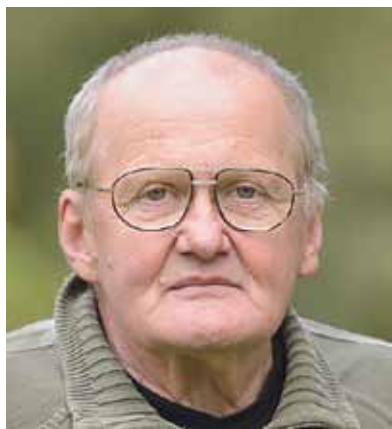
160 Heini Sulg

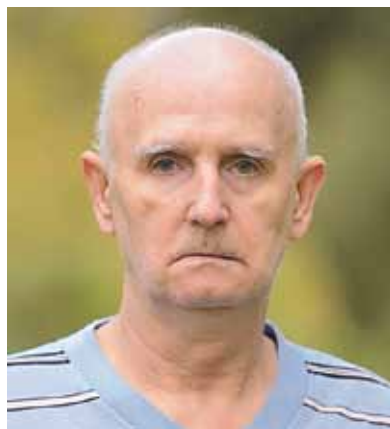
161 Hendrik Laur

162 Ainika Suleva

163 Jüri Luik

164 Gennadi Tšegurov

165 Inno Tähismaa

166 Erlis Paltsepp

167 Hanno Kroon

168 Ain Pent

169 Terje Piirmann

Kreutzwaldi koolile on linn lausa mitu väljakut ehitanud.

Kesklinna kooli lapsed peavad aga leppima nõukogude ajast pärit võimlemisriistadega. Tarmo tõmbas sel roostes torul viimati lõuga nelikümmend aastat tagasi.

Laane tänava laste mänguväljak on nii lagunenud, et ajab nutma.

Taara linnaosa mänguväljak on imeilus, aga pole ka ime, sest seal elavad volikogu esimehe sõbrad ning sugulased.

(Algus lk 4)

Antit seevastu pole minu silm selle üheistkümne aasta jooksul, mis ma olen Võrus elanud, veel kordagi linnas jalutamas näinud. Aga selge see – eks iga inimene hoiab oma kodukoha ligi. Tarmol on see Võrus, Allasel Rõuges, kus talle jäävad Võru inimeste mured arusaadavalt kaugeks ning kättesaamatuks.

Seejärel tahab Tarmo mulle näidata Võru

lasteaedu ning koole. Anti oli nimelt ametisse asudes lubanud, et teeb nelja aastaga korda kõik neli Võru lasteaeda. Nohh, möödas on kaheksa aastat võimul ning mäherdune on seis? „Korda on tehtud ainult poolteist lasteaeda: Sõleke ning Päkapi kul fassaad,“ ütleb Tarmo. Okasroosikese parkla, mille Allas samuti korda lubas teha, on ikka samasugune nagu varem ning lasteaed ise vajaks hädasti uuenduskuuri. Nagu ka Punamütsike. Aga Allase enda lapsed on

juba lasteaia lõpetanud, tallavad kooliradu ning meeri enam Okasroosikese saatus ei huvita.

Küll on üleilma uhkeks vuntsitud Kreutzwaldi kooli (seal õpivad ka Anti lapsed) õueala, kus ühe mänguväljaku kõrvale ehitatakse parajasti ka teist uhiuut mänguväljakut. Sellele võiks ju isegi kaasa plaksutada, kui samasuguse hoolega oleks suhtunud Kesklinna Kooli õuealasse, kus käivad ju samuti Võru lapsed. Too on aga nii nutune, et seda vaadates tekib tunne, nagu oleks sattunud sügavasse nõukogude aega. Osad võimlemisriistad, millel lapsed peavad harjutama, on veel nõukogude ajast. Tarmo teeb ühe roostes toru peal mõned lõuatõmbed (viimati sai neil trenni tehtud nelikümmend aastat tagasi) ja liigume edasi.

Sedapuhku Laane linnaossa, kus tuleb samuti pisar silma. Suurte majade vahele peidetud laste mänguväljak on selgelt oma aja ära elanud. Seal on lastel lausa ohtlik mängida, sest liumägi tudiseb ning selle trepp ähvardab iga hetk koost laguneda. Mina oma lastel seal mängida ei lubaks.

Linnavalitsuse silmakirjalikkus tuleb „täies uhkuses“ esile, kui Tarmo mind Taara linnaossa sõidutab. Sealne mänguväljak on kui pildiajakirjast välja astunud. Kõik on ilus ja korras, lippa aga mängima! Tarmo arvates on selline vahetegemine lubamatu – linn peaks hoolitsema, et üht linnaosa ei

eelistataks teisele ning et poleks linnaosi, mille mänguväljakutel lapsed jalad murda võiks. Praegu kipub Võrus olema sedasi, et korda tehakse neid linnaosi, millega on seotud kas linnasaksad ise või nende lähisugulased ja nende elukaaslased. Seepärast pole imestada, et Taara linnaosas ringi vaadates tekib tunne, nagu oleks justkui ülejäänud Võruga võrreldes teisele plaanidele sattunud. Kui suurem osa Võrust meenutab aasta aastalt üha enam Vaeste Patuste Alevit, siis Taara linnaosa, kus volikogu esimehe sugulased ja sõbrad elavad, kannatab täie uhkusega välja võrdluse mõne New Yorgi rikaste linnaosaga. Ei tea, kuhu see „aus linnavalitsuse kurss“ siinkohal ära kadus? Metsa, kännu otsa arvata-vasti.

Teel kodu poole saame Kubija terviserajal kokku Tarmo abikaasa Terjega. Särav ning naerusuine Terje on niisama sportlik kui Tarmo – ta on mitmekordne kaitsejõudude meister, kuid praegu pühendunud koolilaste suunamisele liikumise ja tervisele eluviiside juurde. Terje on nimelt Võru Kesklinna kooli kehalise kasvatuse õpetaja. Tarmol ja Terjel on kaks poega – 16-aastane Lars ning 12-aastane Harrys. Poisid ei jää spordis vanematele alla – vanem poeg on Eesti valitsev meister murdmaasuusata-mises.

Tarmo ise tegi spordis ilma 1993. aastal, kui oli 18-aastasena Eesti meeste meister

Tarmo arvates on Tamula Võru linna visiitkaart ning linnavalitsus peaks enda presenteerimise asemel mõtlema sellele, kuidas meile kõigile armsa ning tähtsa järve ümbrust edasi arendada.

Tarmo koos oma abikaasa Terjega, kes on Võru Kesklinna Kooli kehalise kasvatuse õpetaja.

teatesuusatamises, nagu tema poeg praegu suusatamises. Siis käis korra ka peast läbi mõtte, kas spordis edasi minna. Aga läks nagu läks ning praegu on Tarmo südameasjaks saanud teha kõik endast olenev selleks, et mitte ükski Võru inimene ei tunneks, et teda oleks hädas üksinda jäetud. Praegu see paraku nii on, et hädaline linnavalitsusest abi ei saa. Näiteks Tarmo kunagine naabrimees Pait elab selsamal tänaval, kus seisab Tarmo isamaja ning ta tunneb teda juba lapsepõlvest peale. Meie loo tegemise päeval helistab härra Pait Tarmole, sest ei oska enam kuskilt abi otsida. Tema mure on lihtne – puudega inimene, kes väga raskesti ning vaevaliselt liigub, vajaks linnavalitsuse tuge. Aga ei saa seda. Selle asemel käib linnavalitsus temaga kohut. Oleks ju ometi nii väga lihtne lihtsalt inimest aidata. Teda kasvõi tunnike kuulata ning püüda aidata. Tarmo on abilinnapea olnud ja teab, et vahetevahel piisab inimese ärakuulamisest.

Seda me temaga teemegi. Läheme härra Paidule külla ning kuulame tema mure ära. Teeme seda, milleks ametimees Sixten Sillal, kellele puuetega inimeste murede lahendamise palga sisse on kirjutatud, liiga vähe mahti on olnud. Miks? Küllap seepärast, et teised asjad on olnud tähtsamad – kas linnalehes enda kiitmine või mõne endaga seotud MTÜ huvide eest seismine. Tarmo arvab aga, et ennekoike peaks linnavalitsus hoolitsema tavaliste inimeste eest, kel ei ole mõjukaid sugulasi võimu juures.

Ma ei tea, kas Tarmo kunagi Koidula tänaval – siis ilmselt mitte veel auklikel tänaval – ringi silgates oskas aimata, millise kandami ta kunagi oma õlgadele võtab. Et temast saab ühel päeval üdini korrumpeerunud Võru linnavalitsuse kõige teravam kriitik ning kangutaja. Kurja kangutaja, kes ei kohku tagasi isegi kõige kõvema kõuehääle peale, vaid ajab ikka jonnakalt oma rida. Samas – eks ta ole seda ju ka harjutanud. Murdmaal on samuti vaja

jonnakas olla, et vastane kätte saada. Õigel hetkel pingutada ning kõik jõuvarud mängu panna. Niisama ei saa midagi – seda teab Tarmo juba lapsepõlvest, kui pidi kaheksa-lapselises peres kõike jagama. Küll aga on võimalik palju võita sooja südame ning siira pealehakkamisega, mõistes, et ka linn on üks suur pere, kus väärtusi ausalt jagades on hea kõigil ning kedagi ilma jättes pole tegelikult hea mitte kellelgi.

Kas kuri ka kangutatud saab, otsustavad juba valijad. Tarmo igatahes alla anda ei katse.

Tarmo Piirmann

abielus, 2 poega Lars ja Harrys
Sünd 11.09.1974

Hariduskäik:

Eesti Spordigümnaasium Otepää filiaal 1993
Eesti Maaülikool metsamajandus 2008
Luua Metsanduskool 2019

Osalus ettevõtetes:

OÜ Larsy juhatuse liige
Oü Graanul Pellet juhatuse liige
OÜ Tsk mets juhatuse liige
OÜ Lõuna Ekspress juhatuse liige

Ettevõtted tegelevad metsamajanduse, kinnisvara halduse ja meediaga.
Ettevõtetes 16 töötajat

Eesti Kaitseväge ajateenistus 1994–1995

Võru Spordikooli treener 1999–2009
Võru linnavolikogu liige aastast 2009
Võru abilinnapea 2011–2013
Kaitseliitlane

Riho Terras: Tarmoga võib luurele minna

Europarlamenti liige ja endine kaitseväge juht Riho Terras: „Tarmo on isamaaline inimene, kellega on julge üheskoos luurele minna!”

Urmus Reinsalu: Plats tuleb lüüa korruptiivsest ühepartei võimust puhtaks ka Võrus

Isamaa erakonna Tallinna linnapea kandidaat Urmus Reinsalu ütles, et tema sõnum kõigile Võru linna elanikele on valida Tarmo Piirmanni meeskonna poolt.

Reinsalu ütles, et nii nagu Tallinnas, tuleb lüüa plats korruptiivsest ühepartei võimust puhtaks ka Võrus. „Toetage valimistel Isamaa meeskonda, Tarmo Piirmanni meeskonda, kes toob positiivsed muutused Võru linna,” märkis Reinsalu.

Raivo E. Tamm: Terves kehas terve vaim

Isamaa poliitik ja riigikogu liige Raivo E. Tamm ütles, et ta toetab tervise teema tõstatamist Võru linnas. „Terves kehas terve vaim,” lisas ta, „kes ennast ei liiguta, sel jääb ka vaim kängu.”

Sellepärast on väga oluline, et linnavalitsus soodustaks liikumist ja teeks kõik endast oleneva, et luua inimestele rohkem võimalusi liikumiseks ja tervise turgutamiseks. Praegu on neid võimalusi Võru linnas selgelt liiga vähe.

Tarmo Piirmannil on sportlasena selle valdkonna asjatundjana täielik ülevaade selle kohta, mida täpselt tegema peaks, et Võru inimeste tervist ja liikumisvõimalusi parandada.

Tiina Saarniit tahab anda panuse Võru inimeste tervisesse ja heaolusse

luvallas tegutsev ettevõtja ning kahe tütre ema Tiina ütleb, et juba lapsepõlvest saati on ema teda õpetanud kauplema maakodus kasvavate aia- ja metsasaadustega. „Võin öelda, et olen ettevõtlik ja töökas. Juba 20-aastasena asutasin isikliku iluettevõtte ning soetasin esimese päris oma kodu ja isikliku auto.”

Tiina on nii sõprade kui enda arvates lojaalne, tasakaalukas ja lõbus. „Pere on minu jaoks püha,” räägib ta. „Austus ja mõistmine suhtes on kõige alus ning loob küllust ning rõõmu. Partnerite teineteise toetamine on edu võti. Olen tänulik oma perele, et nad on minuga täpselt sellisena.”

Suurimat rõõmu valmistab Tiinale perega koos veedetud aeg, end maandamas ja patareisid laadimas käib ta aga looduses. „Minu üheks suureks kireks on terapeutilised ölid,” ütleb ta. „Olen omal käel õppija ja iga päev avastan midagi uut ja põnevat, kuidas ennast ja teisi aidata ning toe-

tada. Hindan inimesi, kes kiirgavad haritust, mitte ei lehvita läbitud haridusasutuste paberitega. Nema panevadki mul silma särama ja annavad inspiratsiooni.”

Tiina on terve elu elanud Võrus. „Mulle tõesti meeldib see armas linn,” räägib ta. „Linn töötab nagu pere. Pere, kus on ema ja isa, õed ja vennad, vanaema ja vanaisa. Kõikide otsuste tegemisel peres lähtutakse kõikide pereliikmete vajadustest, kuulatakse ära kõik osapooled. Mudel, kus domineerib üks osapool või mõned osapooled, ei toimi. Näen, et Võru linnal on tulevikku ainult siis, kui rohkem rõhku pööratakse sisemisele arengule ja kasvule. Olen aastaid päevast päeva suhelnud erinevate inimestega ja tean paljude muresid ning soove. Tahan anda oma panuse Võru inimeste vaimsesse tervisesse ja üldisesse heaolusse. Et inimesed oleks õnnelikud ja rahulolevad, suudaks oma eludega toime tulla ja saaks aru, et me loome ise oma reaalsuse. Sellisel

Tiina Saarniit traditsioonilisel perepuhkusel Hiiumaal. Foto: erakogu

kujul nagu maailm ja poliitika eelnevalt toiminud on, edasi minna ei saa. Elagu VABADUS!”

Irja Tähismaa

Gregori Zereli unistuste Võrus on lastele ja noortele rohkem võimalusi

Võru Gümnaasiumi abiturient Gregori ütleb, et on loomult rõõmsameelne ning abivalmis. „Pean tähtsaks perekonda ja sõpru, kes aitavad või mõistavad minu olukorda,” ütleb ta. „Minu jaoks on oluline uute teadmiste omandamine.”

Gregorile meeldib tegeleda spordiga ning eriti murdmaasuusatamisega. Tema unistuste Võrus oleks lastele ja noortele rohkem võimalusi – nii mängimiseks, sportimiseks

kui ükskõik millise huvialadega tegelemiseks. „Oleksin valmis selle saavutamiseks võimalikult palju uurima noorte arvamusi, et millest on Võrus nende meelest puudus.”

Irja Tähismaa

Võru Gümnaasiumi abiturient Gregori Zerel (pildil vasakul) koos Võru esinumbri Tarmo Piirmanniga valimisnimekirja üleandmisel.

Eva Kuks tahab muuta Võru veel ilusamaks ja hubasemaks

luvaldkonnas tegutseva Võru väikeetevõtja ning kahe täiskasvanud poja ema Eva arvates on kõige tähtsam elada oma elu nii, et ei peaks midagi kahetsema – et poleks nii, et oled midagi teha tahtnud, aga ei julenud. „Oma tööd alustades seadsin endale eesmärgi, mille olen ka saavutanud,” räägib ta. „Mulle meeldib viia alustatu lõpuni.”

Eval paneb silmad särama mootorrattasõit. „Mootorrattaga sõites tajud ümbritsevat loodust ja ka linnakeskkonda hoopis teisiti kui autoga või jala liikudes. See annab erilise vabaduse tunde,” ütleb ta. Eva unistuste Võru on koduselt soe, roheline ja looduslähedane. Tema arvates peaks linnas – ja mitte ainult linna pargis – olema rohkem lõõgastust pakkuvaid nurgakesi ja privaatseid kohtumispaid värskes õhus. „Meie esindusväljakul tuleks luua inimestele võimalusi veeta mõnusalt aega ka tavalisel argipäeval,” leiab ta. „Praegu puuduvad seal kohad, mis annaksid varju kuuma päikese ning vihmabina eest. Näiteks võiks tormist murtud mändide asemele rajada uute okaspuude nurgad, mis varju pakuksid. Sama puudutab ka Vabaduse väljakut.” Mõõda linna laiali laotatud ning silma riiva-

Eva Kuks poegadega. Foto: erakogu

vad plastiklilled võiks Eva arvates asendada metsast toodud okste või pärislilledega, näiteks võõrasemadega, mida saab juba varakult õue istutada.

„Omal poolt soovingi tõstatada teema,

kuidas muuta meie linn maitsekalt kauniks,” räägib ta. Kindlasti võiks tema arvates ära kasutada kohalike, meie maakonna kunstnike potentsiaali, näiteks anda jõulude ajal igale kunstnikule kas poe vaateaken või

Eva Kuks traktoriroolis. Foto: erakogu

kaubanduskeskuse pind, mida siis oma äranägemise järgi kaunistada, ning linn võiks toetada ja innustada vanade majade värvimist. „Olen valmis loovutama oma aega ja energiat, et muuta meie linn senisest veel mõnusamaks elukeskkonnaks,” ütleb Eva. „Võru võiks olla kaunis hubane väikelinn.”

Irja Tähismaa

Timo Tammik koos poegadega krossitsiklite seljas. Foto: erakogu

Timo Tammik unistab ühest suurest Võrust

Ettevõtja ning kahe poja isa Timo ütleb, et talle on olulised perekond, sõbrad ja turvaline elukeskkond. „Arvan, et olen tasakaalukas ja mõistev inimene.”

Timo jaoks on tähtis ka sportlik eluviis. „Toetan igasugu algatusi, kus lapsed saaksid liikuma,” räägib ta. „Olen seotud Kütioru Puhkekeskusega ja seal algatasime koos kohalike omavalitsuste ning koolidega projekti

„Lapsed liikuma – mäesuusa algõppe,” mis leidis väga positiivset vastukaja.”

Timole meeldib perega reisida, mängida tennist ja korvpalli ning talvel suusatada. Tema unistuste Võrus elavad terved ja tugevad perekonnad, kellele meeldib palju liikuda ning teha tervisesporti, toit nii koolides kui lasteaedades tuleks kohalikult tootjalt ning omavalitsuseks võiks olla üks suur Võru.

Irja Tähismaa

Marti Rammuli unistuste Võru on romuvaba

Tegus linnakodanik Marti ehk Jäpe iseloomustab end aktiivse ning heasüdamlikuna. „Tavaliselt sean teiste probleemid enda omadest esikohale. Tahen, et inimestel oleks hea olla,” räägib ta.

Marti silmad paneb särama see, kui ta saab osta romusõidukeid ning viia need Emexisse – et hoovid oleks puhtamad ning autod ei saastaks loodust, vaid lähaksid ümbertöötlemisele. „Paljudel pole endal võimalust viia, siis aitan neid,” ütleb ta. „Kui autod veel liikumisvõimelised, siis kasutan nad krossil sihtotstarbeliselt ära.”

Marti unistuste Võru on romuvaba. „Kuna igal perel on tänapäeval juba kaks või enamgi autot, siis üleliigseks jäänud autod, mida enam ei kasutata, tuleb ära likvideerida, et nad ei hõivaks parkimis-kohti,” leiab ta. „Ja kindlasti sooviks anda oma panuse koolikiusamise vastu. Näiteks

võiks kõikidel koolidel olla koolivorm, et ei oleks seda janti, et sinul on odav firma, aga mul ikka see firma ja nii edasi.”

Irja Tähismaa

Marti omas elemendis - autoroolis. Fotod: erakogu

Irja Tähismaa – tundliku sotsiaalse närviga kirjanik ja ema

Isamaa nimekirjas kandideerib Võrus tundliku sotsiaalse närviga naine Irja Tähismaa, kes on varem avalikkuse tähelepanu pälvinud kui luuletav prokurör, kirjanik, ajakirjanik ja sügava puudega last kasvatav ema. Peres kasvab veel kaks last.

Irja on töötanud Tallinna prokuratuuris prokurörina ning tema sulest on ilmunud mitu luulekogu. Irja artiklid Võrumaa Teatajas olid kõige loetavamad, kuna ta kirjutas elustolust nagu see on – ausalt ja avameelselt. Tema kümme aastat tagasi kirjutatud poejuht on legendaarsed, neid meenutatakse tänaseni.

Irja kasvatab sügava puudega tütar Juliat, kel on harvaesinev geenihäire – Angelmani sündroom. Sellised lapsed on nuku välimusega, aga vaimselt alaarenenud. Irjal on olnud praegu 9-aastase Julia eest hoolitsedes sadu magamata öid, kuna Angelmani sündroomiga käivad kaasas krambihood ja enamasti tekivad need öösel.

Puudega lapse eest hoolitsedes on Irja võtnud oma südameasjaks puudega inimeste huvide eest seismise laiemalt. Ta on asutanud sotsiaalmeedia grupi Puuetega inimeste toetuseks, mille kaudu on abi saanud paljud inimesed. Irja võitles erivajadustega inimeste jaoks välja topeltkoguse soodushinnaga mähkmeid ühes kuus – 120. Enne oli neid ette nähtud poole vähem – 60. Seda võib pidada lausa ajalooliseks saavutuseks ning sellest on olnud kasu paljudele erivajadustega inimestele, eriti eakatele.

Irja meelisteema on kultuur. Ta korraldas aasta otsa õhinapõhiselt ilma mingi toetuse Stedingu kohvikus kirjandus- ja muusikaõhtuid, mis olid kuulajatele tasuta. Irja räägib, et korraldab selliseid üritusi Võrus ka edaspidi, kui koroona järele annab.

Irja lemmikkoht Võru linnas on Katariina allee, mis on loomingulisele inimesele inspireeriv.

Inno Tähismaa

Irja Tähismaa koos lastega jalutuskäigul. Foto: erakogu

Maris Sikul paneb silmad särama laste rõõm

MTÜ Igale Lapsele Pere vabatahtlik Maris ütleb, et pole sündinud kuldlikas suus, aga tal on vedanud. „Mul on olnud võimalus saada, kellega tahan, kuigi päris raske oli saada kellekski, kui puudusid kõrval innustajad, mentorid, peegeldajad, kes oleksid öelnud, et seda annet ma võiksin arendada. Seetõttu olen vast jõudnud ringiga kohtadesse, kuhu on olemas ka otsetee. Minu kasu vanemad on need, kes on mind õpetanud uskuma oma unistustesse. Ma ei ole saanud küll neilt silma- ja juuksevärvi, kuid selle eest midagi palju rohkemat ja tähtsamat – väärtused, mõtteviisi, sõnavara, armastust, headust ja soojust. Nad on andnud mulle suurima kingituse. Sidemed, mis on igavesed!”

Marise silmad paneb särama abivajajate aitamine. „Olen olnud vabatahtlik viis aastat

ja mulle läheb korda vanemliku hoolitsuseta laste heaolu,” räägib ta. „Kirjeldamatu tunne on näha nende laste edusamme ja rõõmu. See tunne paneb mu silmad särama. Raha eest ei saa seda, mida annab vabatahtlik töö – need kogemused, tutvused, kontaktid ning enesekindlus, mis seda tehes kogunevad, on hindamatud. Minu kogemus ütleb, et kui me teame, kuidas leida tee lapse südamesse, siis on kõik võimalik.”

Marise unistus on arendada meie koolisüsteemi õppijakeskseks ning kindlustada lastele turvaline kasvukeskkond. „Koolides ja lasteasutustes tuleks korraldada erinevaid koolitusi ning võtta kasutusele meetodeid ja tehnikaid, mis arvestavad lapse kiindumustausta ning annavad praktilisi oskusi käitumishäiretega lapse abistamiseks.”

Irja Tähismaa

Maris Siku jaoks on olulised abivajajate aitamine ja vabatahtlik töö. Foto: erakogu

Romert Rehe koos perega. Foto: erakogu

Romert Rehe: noori tuleks aidata rohkem sportima

Metsameister ja lapse isa Romert iseloomustab end kui energilist ning rõõmsameelset inimest. „Pean tähtsaks seda, et inimesed oleksid ausad ja konkreetsed,” ütleb ta. „Eriselt paneb

minu silmad särama sport, eriti korvpall.”

Tuleviku Võru näeb Romert noorusliku ja sportlikuna. „Noori tuleks aidata rohkem sportima ning erinevaid elualasid proovima.”

Irja Tähismaa

Urmas Peegel on aidanud tuua Võrumaale miljoneid

Ettevõtja ning kahe tütre ja ühe poja isa Urmas ütleb, et on tavaline mees oma parimates aastates. Olnud Setomaa ettevõtlusnõustaja, Misso vallavanem, Rõuge valla majanduskomisjoni liige ning kvalifitseeritud ettevõtluskonsultant.

„Olen oma elu jooksul pidevalt sattunud kedagi aitama või mingeid protsesse vedama,” räägib Urmas. „Olen olnud kümnete MTÜ-de loomise ja käimavedamise juures – tuntumatest ehk MTÜ Tule Maale. Ettevõtluskonsultandina olen aidanud Võrumaale tuua investeringuid miljonites eurodes,” räägib ta. „Mulle läheb väga korda noortes panustamine – nende abistamine, motiveerimine ja nende maailmapildi avardamiseks erinevate tingimuste loomine.”

Urmase silmad paneb särama motosport. „Olen parandamatu motoentusiast,” ütleb ta. „Korraldan juba 13. aastat Hard Enduro võistluste sarja „Piksepiini Karikas” – sõidan ise ja aitan ka teistel sõita. Lisaks käivitasin

2021. aastal koostöös Eesti Mootorrattaspordi Föderatsiooniga rahvusvahelise Hard Enduro võistlussarja HardEST Enduro. Mulle meeldib reisida, eriti mägedes ja veel eriti mootorrattaga, ning osaleda rahvusvahelistel Hard Enduro võistlustel. Olen osalenud ka erinevates muusikalistes kollektiivides, mängides pilli ja tehes häält.”

Urmase unistuste Võru on koht, kus noored saavad emotsiooni ja kogemuse, mis toob nad tulevikus targana koju tagasi; ettevõtlusbürokraatia omavalitsusega on nii lihtne ning ettevõtluskeskkond nii ette valmistatud, et ettevõtjate valikud investeringuteks langevad asukoha valiku puhul alati Võru kasuks; „uued ja hullud” ideed on alati teretulnud ning nende vedajad oodatud; linnakodanikud on maksimaalselt linna arengusse kaasatud ja linna juhtimine on läbipaistev, aus ning eeskujuks teistele omavalitsustele. „Olen valmis sellele kõigele kaasa aitama,” ütleb Urmas.

Irja Tähismaa

Urmas Peegel osalemas Seto Kuningriigi Päeval. Foto: erakogu

Nele Ploomipuu: Haridus on oluline!

Abielus, nelja lapse ema

Väike Werrone Kooli õpetaja ja õppealajuhataja

EELK Võru Katariina koguduse nõukogu liige ja revisjonikomisjoni esimees

Erakond Isamaa liige

Olen sündinud ja kasvanud Võrus. Peale gümnaasiumi lõpetamist õppisin ja elasin mõnda aega Tallinnas. Kooli kõrvalt käisin töö, et pealinna paremini hakkama saada. Seal lõpetasin 2006. aastal Tallinna Ülikooli sotsioloogia eriala ja kolisin Võrru tagasi.

Võrus asusin tööle Erakond Isamaa arendusjuhina Võru-, Valga- ja Põlvamaal. Tööd tehes suhtlesin Kagu-Eesti omavalitsusjuhtide, ametnike ja valikoguliikmetega, maavanemate, riigikogu liikmetega ja nende abidega, ministrite ja nende nõunikega, erakonna liikmetega, töötajate ja juhtidega ning kohalike elanikega. See oli huvitav ja arendav töö, mis andis ülevaate meie riigi toimimisest, demokraatia mehhanismidest, elust Kagu-Eestis aga ka palju tutvusi ja kogemusi, valmistades rõõmu kui kurvastust.

Esimese lapse sündides hakkasin sügavat huvi tundma lapse arengu ja haridusküsimuste vastu. Otsingud kandsid mind waldorfpedagoogikani, mis toetab parimal moel lapse loomulikku arengut, keha ja vaimu tasakaalu ning tervist. Lõpetasin Tartu Ülikooli ja Stuttgardi Waldorfkasvatajate Seminariga koostöös toimunud 3-aastased

õpingud „Waldorfpedagoogika alushariduses“. Olen lõpetamas haridusinnovatsiooni magistriõpinguid Tartu Ülikoolis. Julgustav on, et kaasaegsed aju-uuringud kinnitavad waldorfpedagoogika paikapidavust.

Waldorfkogukond Võrumaal on kümne aastaga jõudsasti kasvanud, Võru linna ja valla juhid on meid hästi vastu võtnud - suur tänu neile selle eest.

Linnavolikogus seisaksin selle eest, et haridussüsteemis säiliks valikud ja lapsevanematel oleks vabadus valida oma lapsele kool, lasteaed ja huvikool enda äranägemise järgi.

Mitmekesisus rikastab maailma, sillutades teed pedagoogilistele uuendustele, toetades haridussüsteemis konkurentsi positiivses mõttes – sellest võidavad hariduse saajad, arenevad õpetajad ja ühiskond laiemalt.

Haridus ei tohigi olla monopol. Vaid mineviku taaselustamine ei saa kunagi vastata tuleviku nõudmistele, sest elu olemuseks on arenemine, mis viimastel kümnenditel on olnud eriti kiire. Kaasaegne pedagoogika peab võimaldama lastel areneda kaugemale hoiakust, kus „alati on nii olnud“.

Meie lapsed, järgnevad põlvkonnad, ongi

Nele Ploomipuu koos oma perega. Foto: Indrek Arula

tuleviku võti, nemad peavad leidma lahendused probleemidele, mis nõuavad inimvõimeid valdkondades, mida me alles hakkame mõistma. Järjest suurem hulk ameteid ja töökohti, mis on tulevikus, ei eksisteeri olevikus. See panebki otsima vastust küsimusele: „Millist haridust me siis ikkagi oskame lastele ellu kaasa anda, milliseid ülesandeid ja kuidas nad selle abil tulevikus lahendada oskavad?“

Haridusentusiastina ja laste heast käitumisest huvitatuna olen andnud panuse, et

Võrus oleks hea elada, siinne valik mitmekesisem, mitte halvem kui mujal, kus suurem elanike arv laseb suuremal rahal hõlpsamini elu korraldada. Volikogu liikmena soovin teha tööd hariduskomisjonis ja aidata seeläbi kaasa Võru arengule.

Palun Sinu toetust, vali 157

Nele Ploomipuu

nele.ploomipuu@isamaa.ee

Nele Ploomipuu

Iris Haiba – rõõmsameelne rööprähkleja

Iris ütleb enda iseloomustuseks, et on naine fantastilisele mehele, kellega ühises kärperes kasvab neil viis tore-dat last, kellest kolm on jõudnud täiskasvanuikka.

„Olen ka ühe vahva pisipoisi vanaema ning varsti on järgmist särasilma lisaks oodata,“ räägib ta. „Oma olemuselt olen ma rõõmsameelne rööprähkleja. Tööelus olen olnud aastaid projektivaldkonnas – küll mitmes vallavalitsuses projektjuhina, küll

maakondlikul tasandil projektinõustajana. Selle tasakaalustuseks olen rõõmu leidnud rahvatantsust, harrastusnäitlemisest, tekstiloomest, tervisespordist, matkamisest, käsitööst, õhtujuhtimisest ja muudest liikuvatest ning loovatest tegevustest. Kui kogukond annab mulle võimaluse luua ja liikuda, siis pean iseenesestmõistetavaks, et panustan omalt poolt kogukonna paremaks toimimiseks. Kui ise kaasa ei löö, siis pole õigustust ka virinaks. Et ma pole viriseja tüüp, siis

on ainus võimalus kaasa lüüa!“

Eelmises elukohas Märjamaa vallas oli Iris aastaid tegev külaliikumises – olles Märjamaa Valla Külavanemate ühenduse juhatuse liige ja esimees ning rahvusvahelise folkloorifestivali Märjamaa Folk meeskonnaliige. Sama joont on ta jätkanud Võrru kolides. „Liitusin naisrahvatantsurühmaga Viire ning osalen Võru pärimustantsufestivali toimikonna töös,“ ütleb Iris.

Võru on Irise arvates fantastiline koht

elamiseks. „Võru linna piires ei ole ükski koht jalutamiseks või rattasõiduks liiga kaugel,“ rõõmustab ta. „Tahan panustada sellesse, et sportimis- ja liikumisvõimalused paraneksid ning et kultuurielu oleks mitmekesine ja võimalusterohke. Projektiinimesena vaataksin sügavuti silma MTÜde rahastamise korraldusele ning investeeringute toetusvõimalustele. Oma oskusi ja kogemusi saaksin ära kasutada volikogu kultuurikomisjoni töös osaledes.“

Irja Tähismaa

End rööprähklejaks pidava Iris Haiba oma lemmiktegevuste juure, milleks on tervisesport, rahvatants ja matkamine. Fotod: erakogu

Marko Eiche silmad paneb särama spordi tegemine

Ettevõtja ning kolme lapse isa Marko ütleb, et on keskmine Eesti mees, keskmise pikkuse ja keskmise vanusega. „Kõige tähtsamaks pean ma oma perekonda,” räägib ta. „Perekond on minu arvates iga inimese alus kordaminekuteks, olgu need siis suured või väikesed.”

Marko silmad paneb särama igapäevane sportimine - ta harrastab nii tennist kui jäähokit. Tuleviku Võru võiks tema arvates olla mõnus väikelinn, kus lastel on rahulik ning turvaline üles kasvada. „Selle nimel tasub pingutada,” ütleb Marko.

Irja Tähismaa

Marko Eiche lastega. Foto: erakogu

Ainika Suleva usub, et Võrust võib saada üks Eestimaa elutervem linn. Foto: erakogu

Ainika Suleva: kõigil on õigus olla õnnelik

Koolitaja ning kahe poja ema Ainika peab oma tugevusteks empaatiat, taktitundelisust ja tasakaalukust, loovust ning uudishimu. „Pean oluliseks toimivat koostööd, sest üksi oled üksi,” räägib ta. „Soovin võidelda sotsiaalse õigluse eest, nõrgemate inimeste eest.”

Ainika silmad paneb särama see, kui hommikul tööle minnes on tänav inimesi täis. „Mida rohkem teresid, seda säravam päev,” ütleb ta. „Armastan inimesi ja elu enda ümber. Tunnen rõõmu, kui olen saanud kedagi aidata. Ma ei tee heategu, et seda meeles pidada, ja ootan seda ka teistelt. Iga heategu tulgu ikka südamest!”

Ainika soovib, et Võrus oleks tulevikus rohkem rohelust – kohti, kus pered saavad koos piknikku pidada, kus oleks silmailu ja kus saaks lihtsalt puhata. „Rohkem tähelepanu tuleks suunata inimestele: näiteks ühised linnarahva arutelud ja koosolemise aeg, kuhu on oodatud ka need, kes ei ela Võru linnas,” leiab ta. „Ühised arutelud võivad tekitada huvi Võru linnas elamise vastu. Koosolemise lause võiks olla: 'Egaüts ei pia märgotama ummi mõttit ütsi – kuun saa mõttöst tego!' Võru peaks olema koht, kuhu võrukad soovivad jääda ja kuhu mittevõru-

kad soovivad tulla, et jääda.”

Ainika usub, et Võrust võib saada üks Eestimaa elutervem linn. „Minu lähituleviku Võrus ei lepita olukorraga, et töötajal on tööl ebameeldiv olla, ega tooda enam põhjendusi, miks ei ole kõikidele tagatud võrdne juurdepääs üldkasutatavatele kohtadele,” ütleb ta. „Töö kaotanud inimene saab kohe liituda toetusgrupiga, lapsed söövad koolisööklas tervislikku ja maitstvat toitu ning on vaimse tervise keskus, kus on mitmekülgsed teenused ja professionaalne tugi. Inimesed ei pea mitu päeva ette muretsema, kuidas jõuda terviseprobleemide tõttu Tartu Ülikooli Maarjamõisa haiglasse või lastekliinikusse – liinibuss väljub Võrust ja teeb lisapeatuse Maarjamõisa haigla juures.”

„Et elada hästi, on oluline õnne ja rõõmu tundmine,” leiab Ainika. „Ei ole vahet, kus sa elukaarel just parasjagu asud – kõigil on õigus olla õnnelik ja rõõmus. Kui ühiskond leiab selleks vajalikud vahendid, võivad puudega inimesed, väärikas eas olevad inimesed elada head elu, õnnelikuks saada, oma andeid ja võimeid rakendada – seda omaenese, mitte just tingimata teiste eeldustel.”

Irja Tähismaa

Heini Sulg koos lapsega seikluspargis. Foto: erakogu

Heini Sulg julgeb mõelda ja julgeb öelda

Ühe lapse isa Heini ütleb, et tema elus on tähtsal kohal pere ning sõbrad. „Need inimesed moodustavad minu tugirühma, kellega võin alati arvestada,” räägib ta. „Pean tähtsaks austust ja austust teiste inimest vastu. Ise olen positiivse ellusuhtumisega, suhtlemisaldis ning elurõõmus inimene. Mind teatakse inimesena, kes julgeb mõelda ja julgeb öelda.”

Hobideks on Heinil sport (korv- ja võrkpall) ning muusika. „Võru võiks olla tulevikus innovatiivsem linn, kuhu tahavad noored jääda või tagasi tulla,” ütleb ta. „Selleks peab linn panustama aga rohkem inimestesse, kes soovivad ja oskavad neil teemadel kaasa rääkida. Kuna lapsed on meie tulevik, siis töötaksin selle nimel, et lastel oleks rohkem võimalusi huviringides osalemiseks – nii lasteaedades kui koolides.”

Irja Tähismaa

Jüri Luik tahab Võru uuesti roheliseks muuta

Jüri ütleb, et on aktiivne linnakodanik, kes soovib, et pärast kaheksat aastat sotside aega tuleks Võru uuesti korralikult turismikaardile ka rahvusvahelisel tasemel.

Jüri südamesoov on muuta linna lähim puhkekoht Kirumpää linnus atraktiivsemaks. „Soovin Võru uuesti rohelisemaks muuta ning võimalikult palju taastada ja luua pargialasid,” ütleb Jüri. „Ka olemasolevad niinimetatud kivipargid ja väljakud võiks uuesti roheliseks istutada. Muuta detailplaneeringut nõnda, et ka vana staadion ja selle ümbrus oleks park.”

Irja Tähismaa

Jüri Luigel on muljetavaldav sõjanduse ajaloo seotud kogu, mida ta on välja pannud eri üritustel.

Foto: erakogu

Elupõline Võru mees Gennadi Tšegurov oma õmblusateljees Uuel tänaval. Foto: Inno Tähismaa

Gennadi Tšegurovi unistuste Võrus on kõigil hea elada

Kahe täiskasvanud lapse, tütre ja poja isa Gennadi on pensionär, ent lisaks sellele ka aktiivne ettevõtja – tal on nimelt Võrus Uuel tänaval oma õmblusateljee, kus ta tegeleb nii riiete õmblemise kui parandamisega. Õmblemise vastu tunneb Gennadi huvi juba varasest noorusest, alates 70ndatest, mil ta moeateljeesse õpilaseks läks. Nüüd on ta sel alal spetsialist ning nahatöös tal Võrus konkurente pole.

Tööst vabal ajal meeldib Gennadile vaadata televiisorit ning eriti spordisaateid.

Gennadi on Võrus elanud kogu oma elu ning linna käekäik läheb talle väga korda. „Minu unistuste Võru oleks selline, kus kõigil inimestel oleks hea elada,” ütleb ta.

Irja Tähismaa

Inno Tähismaad motiveerib perega veedetud aeg

Ajakirjanik ning kolme tütre isa Inno ütleb, et on praegu, mil lapsed veel väiksed, peamiselt isa, abikaasa ja pereleiva teenija. „Samas olen ühildanud meeldiva kasulikuga ning leidnud väljakutse ajakirjanduses, toimetades Lõunaestlase portaali,” räägib ta.

Innol paneb silmad särama eelkõige koos perega veedetud aeg. „Väikseim tütar on praegu aastane ja ta on tõeline motivatsioonipump,” ütleb ta. „Olen seisukohal, et mehel peavad olema lapsed ja ta peab neid saama näha ning katsuda – see annab igas mõttes tiivad. Ilmselt on tegemist mingi ürgse tungi või instinktiga. Enda puhul võin öelda, et ilma lasteta mees polegi nagu õige mees.”

Innole meeldib koos perega võtta ette pikki jalutuskäike, nii koduses Võru linnas kui välismaal reisides. „Perega koos jalutamine on parim aja veetmise viis,” ütleb ta. „Saab mõelda, asju arutada ja ühtlasi keha

turgutada. Pealegi ei kahjusta jalutamine kuidagi tervist, samas aga arendab kõiki lihaseid, eriti kui veel lapsekäru enda ees lükata.”

Inno unistuste Võru on Eesti parim elukeskkond. „Olen elanud pikalt Tallinnas, Tartus, Pärnumaal ja Rakveres ning võin öelda, et kliima on Võrus kõige parem,” räägib ta. „Samuti meeldib mulle Võrumaa reljeefne maastik. Puhas õhk ja vesi. Ja muidugi Võru inimesed, kes on kõige toredamad ja lahked inimesed Eestis. On väga kahju, et inimesed on sunnitud sellest parimast keskkonnast lahkuma, kuna neil pole siin tööd. Tean isiklikust kogemusest, et mitmed head inimesed on lahkunud ülbeks läinud linna- võimu tõttu. Olin nõus kandideerima, kuna tahan kaasa aidata linnavõimu vahetumisele. Leian, et Võrus tuleb hoida kõiki inimesi, mitte ainult neid, kes on nõus jäätult kuu- letuma ühe teatud isiku või erakonna diktaadile.”

Irja Tähismaa

Inno koos motivatsioonipumba – tütre Roosiga. Foto: Grethe Rõõm

Erlis Paltsepp teeb reklaami Võrust alguse saanud Võhandu maratonile. Foto: erakogu

Erlis Paltsepp peab tähtsaks ausust ja isamaalisi väärtusi

Ettevõtja ning ühe tütre isa Erlis ütleb, et on otsekohene inimene. „Kui näen, et miskit on valesti või ebaõiglane, siis ütlen, mis ma asjast arvan,” räägib ta. „Ennast ma maailma nabaks ei pea – kui ma pole mingi teemaga kursis, siis küsin targematelt nõu, viin ennast asjaga kurssi ning saan siis sel teemal kaasa rääkida.”

Erlis peab nii oma elus kui ettevõtluses tähtsaks otsekohesust, ausust ning isamaalisi väärtusi. „Olen olnud lapsest saati koos

inimestega, kes peavad Eesti maad, riiki ja rahvast au sees ning olen ka ise selliseks kasvanud,” ütleb ta. „Küll ei meeldi mulle see, kuidas meie riiki praegu juhitakse. Kee- gi ei mõtle rahva peale, kuid tugev, terve ja rahulolev rahvas on ju ühe eduka riigi alus- talaks.”

Erlis huvitub kõigest, millel on mootor, kalandusest, jahindusest, investeerimisest, ärist ning ajaloost – kõik need teemad panevad tal silmad särama. Tuleviku Võru ja kogu Eesti peaks Erlise arvates rohkem hoolima

oma inimestest. „Riigi majandus ja rahandus peavad olema läbipaistvad ning raha peab minema sinna, kus on sellest võimalikult suur kasu,” ütleb ta. „Mitte et võtame võlgu niipalju kui võimalik ja remondime selle eest tänavaid. Rahvas on rahul, meie võimul, aga tegelik majanduslik seis on kriitiline.”

Erlise hinnangul tuleb tegeleda inimeste muredega, aidata abivajajaid ning olla rohkem nagu üks suur ja õnnelik pere. „Majandusliku poole pealt, milles ka mina tahaksin kaasa rääkida, tuleb võimalusel suurendada

linna tulusid, mitte kulusid,” leiab ta. „Kui Lõuna-Eesti haigla soovis oma toetuse ja rahadega rajada tervisekeskust, siis seda läbi ei lastud. Aga kelle rahadega seda nüüd tehakse? Minu arvates tuleb leida kompromisse, teha koostööd ning edendada meie elu Võru linnas nii, et kõigil oleks siin hea elada ning ei tekiks tunnet, et oleme ääremaa, elu on ainult Tallinnas ja meie oleme siin nagu kauges metsakülas.”

Irja Tähismaa

Ain Pent: Võrus peab saama head haridust kohapeal

Ettevõtja ning kahe lapse, ühe tütre ja ühe poja isa Ain ütleb, et tema iseloomustamiseks võib öelda järgmist: „Alustatu peab saama tehtud, olgu protsess kui pikk tahes. Lubadused ja kokkulepped peavad pidama.”

Ainil teeb tuju heaks mootorrattasõit, mida harrastades ta ei märka isegi tugevat vihma. Tema unistuste Võru oleks aga selline, kust ei peaks keegi ära kolima ainult sellepärast, et omandada kõrgharidust.

„Võru peab olema koht, kus on hea elada – kus on võimalik saada head haridust kohapeal ning luua lisandväärtust parimal õpitud viisil.”

Irja Tähismaa

Ain Pent töö juures. Foto: erakogu

Volikogu kandidaat Hanno Kroon pildil kaameli seljas. Foto: erakogu

Hanno Kroon: silmad lööb särama teiste abistamine

Hanno ütleb, et on sõbralik ning tegus inimene, kes ei ütle kunagi millelegi eitavat vastust. „Olen väga nutikas ning leian alati kõigele lahenduse,” räägib ta. „Tähtis oleks rahulolu ühiskonnas – kuulata, mida teised arvavad, ning võtta alati kuulda ka nende vaateid ja soove.”

Hanno silmad lööb särama panus ühiskonnale ja kellegi abistamine. „Iga väiksegi heategu on millegi uue loomine,” ütleb ta. „Kui oled kellelegi kasulik, siis ka sinule olakse kasulik.”

Hanno unistus on täiendada Võru elanike arvu ning tuua siia rohkem inimesi teistest linnadest ja maakondadest, sest Võru on hea ja rahulik elukeskkond. „Sooviks, et noortel oleks siin rohkem õppimisvõimalusi ning et neil oleks võimalus jääda ka tulevikus siia elama ja töötama. Et meil oleks neile anda tööd, mida nad sooviksid teha ja et nad ei peaks kodust kaugemale minema. Et nad jääksid ikka meie armsasse ja tugevasse väikelinna.”

Irja Tähismaa

Hendrik Laur: Baltimaade meister offroadis

Võrus K-Rauta juures asuvas motohallis mototehnika remondiga tegeleva HL Tehnika OÜ juht Hendrik räägib, et päevad kiires tempos tööd tehes.

15-aastaselt hakkas ta töökojas pihta ja on iseseisvalt nüüdseks juba 7 aastat tegeleenud mototehnika remondiga. Mototehnika – see on ATV-d, tsiklid, rollerid, aga ka mootorsaed, murutraktorid, muruniidukid ja trimmerid. Töid tehakse hooldusest kuni remondini välja.

Tehnikat tuuakse Hendriku juurde üle Eesti, on toodud ka Tallinnast. Ta on spetsialiseerunud Suzukile, seetõttu tuuakse ka kaugemalt.

Hendrik tegeleb vabal ajal ATV võist-

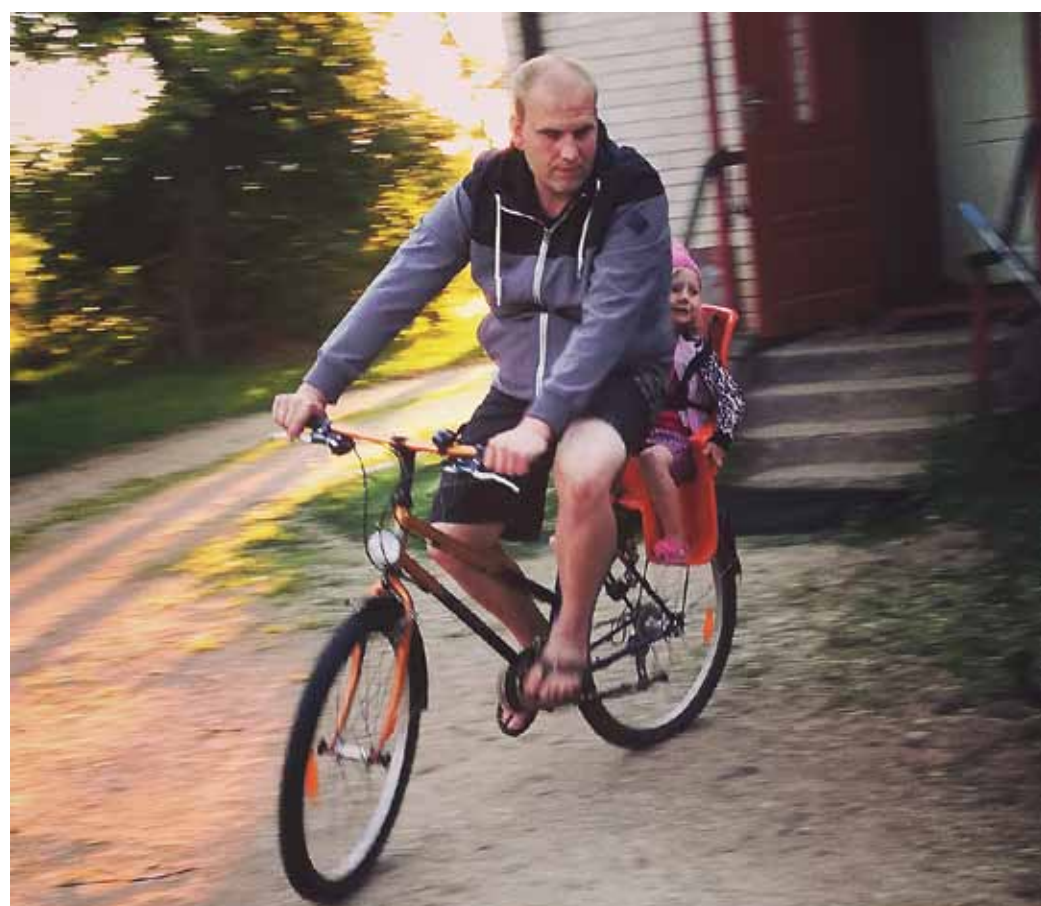
lustega. Näiteks Võrumaal toimuvad regulaarselt offroad võistlused. Eestis, Lätis ja Leedus pole Hendrikul praegu vastast. „Kui mootor vastu peab,” nagu Hendrik ise ütleb. Hendrik on Baltimaade meister offroadis.

Eluaeg Võrus elanud Hendrik on abielus ja peres kasvab kaks last.

Hendriku arvates võiks olla Võrus rohkem spordi tegemise võimalusi ning lastel tegevust rohkem.

Inno Tähismaa

Hendrik Laur koos lapsega rattaga sõitmas. Foto: erakogu

Terje Piirmann: unistuste Võru on lapsesõbralik terve aasta

Kehalise kasvatuse õpetaja Terje ütleb enda kohta, et on 40-aastane abieluline ning ema kahele lähedale poisile. „Töötan Võru Kesklinna Koolis kehalise kasvatuse õpetajana ja olen juhatuse liige pereettevõttes,” räägib ta. Tema hobideks on sport ja reisimine. Terje on tulnud nii Kaitseväge, Kaitseleidu kui Balti sõjaväespor-di meistriks murdmaasuusatamises.

„Eriti tähtsaks pean perekonda, tervist ja haridust,” ütleb ta. „Minul paneb slimad särama liikumine – eriti suusatamine – ning uute paikade külastamine koos perega.”

Terje unistuste Võru on lastesõbralik terve aasta, mitte ainult ühel kuul või nädalavahetusel. „Koolitoit peab olema maitsev ja mahe – mitte ainult paberil, vaid päriselt,” leiab ta. „Koolihoovid peavad olema kujundatud lastesõbralikult ning kutsuma lapsi

õue liikuma. Kuna koolis on väga palju „katkiseid” õpilasi, siis tuleb neile võimaldada abi otse koolimajas – sotsiaalpedagoogidele ja psühholoogidele tuleks maksta rohkem palga, siis tulevad nad ka kooli tööle. Klassidesse tuleks võtta abiõpetajad – kuna klassid on väga suured ja erivajadusega õpilased on tavaklassis, siis on õpetajal üksi väga raske. Rohkem tuleks propageerida tervisesporti, see on kõigile tasuta.” Terje arvates peaks Võrus olema ka korralik väljõusaal. „Tuleks märgata ning tunnustada rohkem neid peresid, kes tegelevad tervisespordiga,” ütleb ta. Volikogus tahab Terje kaasa rääkida nii füüsilisest kui vaimsest tervisest ning muuta linna lastesõbralikumaks.

Irja Tähismaa

Terje Piirmann teeb sporti koos perega. Foto: erakogu

Irja Tähismaa koos oma erivajadusega lapse Julia Eveliinaga. Foto: Grethe Rõõm

Elu koos puudega lapsega – kuidas ma ellu jäin

Kui perre sünnib puudega laps, siis on lähedased ning sõbrad enamasti leinameeleolus. Ei teata, mida öelda, kuidas lohutada. Ja kas üldse midagi saabki öelda. Sest üldlevinud arusaama kohaselt on puudega lapse sünd tragöödia.

Minultki on mitu korda küsitud, et kuidas ma ometi jaksan. Ja kaasa tuntud, et oh sa vaeseke, sul on kindlasti NII raske.

Eks ta alguses oligi raske. Meie pere rõõmurull Juulike ehk Julia Eveliina sündis meie perre üheksa aastat tagasi veebruaris. Kuna ta nägi sündides välja nagu täiesti tavaline laps, siis ei osanud me ilma pealgi kahtlustada, et tal midagi viga võiks olla. Ja no olid ju arstidki kinnitanud, et sünnib täiesti terve laps, kõik vajalikud testid olid tehtud. Aga Juuli pooleteiseaastaseks saades, kui ta ikka veel käima polnud hakanud, saime aru, et temaga ei ole kõik korras. Siis tuli ka esimene tõsine krampihoog ning Tartu lastekliinikus tehtud uuringud näitasid, et meie heledate lokiide ja imeilus naeratusega tiibul on geneetiline häire nimega Angelmani sündroom, mis tähendab sügavat vaimset ning füüsilist alaarengut.

Esimesi hetki pärast tõe teadaaastamist on siiani kõhe meenutada. Pugesin pooleks aastaks sõna otseses mõttes teki alla. Keeldusin tõe näkku vaatamast ja lootsin, et midagi saab ikka teha, et... Juuli terveks saaks. Ei olnud ju ka kellegagi oma kogemust võrrelda, Angelmani sündroom on nii harvaesinev, et Eestis on ainult kümnekond sellist last. Millalgi hakkasin end tasakesi au-

gust välja vinnama. Tegin Juuli sündroomiga rahu ning leppisin sellega. Hüva, kui nii, siis nii. Juuli jääb igavesti beebiks, aga kindlasti on sel, et ta niisugusena sündis, oma mõte.

See oligi ellu jäämiseks kõige olulisem – tunnistada endale, et nii ongi, mu lapsest ei saa kunagi Einsteini, ta ei lähe kunagi ülikooli ning jah – ta ei hakka kunagi käima ega rääkima. See võib olla raske, aga kui seda teinud oled, läheb meel iseenesest helgemaks ning samm kergemaks. Sa ei saa lennata, kui sul tiibu pole, aga sa saad teha palju muud. Kasvõi näiteks teisi oma olemasoluga rõõmustada. Ja seda väike alatasa naerda kihistav Juulike juba suudab.

Kuna Juuli sugustele lastele varem toetavat gruppi polnud, siis tegime selle koos ühe teise angelmaniemaga ise ära. Selle nimi on Angelmanide pered ning Facebookis on see hõlpsalt üles leitav. Lisaks tegin veel ühe grupi – samuti Facebooki ning selle nimi on Puuetega inimeste toetuseks. Sinna on oodatud KÕIK puuetega inimesed ning nende lähedased, kuid ka kõik teised, kes soovivad puuetega inimesi aidata (avaldage lihtsalt soovi liituda!). Seal saab kõneleda oma murest ning koos püüame leida nendele lahendusi. Mitmed mured ongi juba lahenduse saanud. Näiteks oleme saanud ära parandada kahe Lõuna-Eesti puudega inimese katkise ahju, et nad talvel külmetama ei peaks, koostada hagiavalduki ning muud sellist.

Ehk siis elus tuleb raskeid aegu ikka ette, aga neist ei maksa heituda. Mõõnale järgneb tõus – tähtis on raske aeg üle elada. Üksi on seda aga raskem teha kui mitmekesi ning

seepärast ei tohiks keegi raskel ajal kunagi ükski jääda. Kohalikul omavalitsusel on siin väga oluline roll täita. Mul endal tuleb sellega seoses meelde anekdootlik lugu, kuidas ma kunagi Võru sotsist linnapealt Anti Allaselt oma perele sotspinda küsisin. Olime siis majanduslikult raskes seisus, Juuli päevad ja ööd kestvad krampihood tähendasid, et üks vanematest pidi olema koos temaga 24 tundi ööpäevas ega saanud tööle minna. Helistasin viimases hädas linnapeale, et kas tal ei oleks meile mõnd sellist elupinda pakkuda, mis oleks esimesel korral – elasime teisel korral ja Juuli trepist üles-alla tassimine oli ohtlik nii tassijale kui Juulile. Allas vastas, et oleks pakkuda kaht elupinda ning saatis meid neid üle vaatama. Aga ukselävest me kaugemale ei jõudnudki, sest mõlemateni viis järsk trepp. Nii lõppes me kuulsusrikas pöördumine linnapea poole – ta polnud vaevalt mu juttu äraagi kuulama.

Minu võrukesest isale meeldis ikka öelda, et kui mägi ei tule Muhamedi juurde, siis läheb Muhamed mäe juurde. Seda võib mõista mitmeti, aga minu jaoks tähendab see seda, et kui Võru linnavalitsemises on sedavõrd tõsiseid puudujärke, siis tuleb ise käed külge lüüa. Puuetega inimeste muresid tunnen ma läbi ja lõhki ning mul on ka kogemust murede lahendamiseks. Jaksu mul jätkub ning kannatlikkust samuti. Julgusest pole ka kunagi puudu jäänud. Nii et siit ma tulen, Anti Allas!

Irja Tähismaa

Valimisinfo

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised 2021

Eelhääletamine:

11. oktoober kuni 14. oktoober iga päev kell 12.00–20.00 – keskuste jaoskondades hääletamine

11. oktoober kuni 14. oktoober iga päev kell 9.00–20.00 – asukohas hääletamine

15. oktoober ja 16. oktoober kell 12.00–20.00 – kõikides jaoskondades hääletamine

15. oktoober ja 16. oktoober kell 9.00–20.00 – kodus hääletamine

E-hääletamine:

11. oktoober kell 9.00 kuni 16. oktoober kell 20.00

Valimispäev

Pühapäev, 17. oktoober – kõikides jaoskondades ja kodus hääletamine kell 9.00–20.00

Valimiste periood koondub ühte nädalasse. Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt. Pühapäeval valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine.

Uuendusena saab valija pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääle veel ära muuta.

Esmaspäevast kuni neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda.

Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.

Kodus hääletamine toimub valimisdalal reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12–20 ning pühapäeval kell 9–14.

Kohalikel valimistel ei ole valija enam seotud oma kodule lähima valimisjaoskonna hääletamisruumiga. Valimispäeval saab valija hääletada ükskõik millises oma elukohajärgses valimisringkonna hääletamisruumis. Näiteks, Võru valija võib hääletada ükskõik millises Võrus asuva valimisjaoskonna hääletamisruumis. Selle võimaluse tagab elektrooniline valijate nimekiri, mis asendab seni jaoskondades kasutusel olnud pabernimekirjad.

Valimisjaoskonna hääletamisruumis kontrollitakse elektroonilisest valijate nimekirjast isikut tõendava dokumendi alusel valija hääleõigust. Hääletamisedeli saamisel annab valija allkirja allkirjalehele.

Alates 2021. aastast valijakaarte valijatele enam ei saadeta. Selle asemel koostatakse valimiste teabeleht. Valimiste teabeleht sisaldab teavet hääletamisvõimaluste kohta ning hääletamisvõimaluste kohta konkreetsetes vallas või linnas.

Allikas: valimised.ee